

WERELDERFGOED WADDENZEE BELEEF HET OP SCHIERMONNIKOOG

Waar kan ik het zien?

DE ONGEREPE NATUUR

■ Schiermonnikoog is een dynamisch eiland waar de natuur haar eigen gang gaat. Op de uitgestrekte Oosterkwelder hebben de wind en de zee het voor het zeggen. De wind heeft vrij spel en met hoge vloed staat de kwelder grotendeels onder water. Het lamsoor kleurt de vlakte lila en in de blauwe lucht brengen tientallen veldleeuweriken een prachtige serenade. Andere vogels die broeden op de Oosterkwelder zijn de velduil, bruine kiekendief, lepelaar, visdief en diverse soorten meeuwen.

DE BESCHERMING VAN HET GEBIED

■ Met meer dan 300 vogelsoorten die jaarlijks het eiland bezoeken, een enorme rijkdom aan zeldzame planten en de grote verscheidenheid aan landschappen is het geen wonder dat Schiermonnikoog sinds 1989 een Nationaal Park is. Het eiland is een paradijs voor vogelaars en rustzoekers. In het westen ligt een goed netwerk van wandel- en fietspaden; verder naar het oosten ontbreken paden en kun je genieten van de ongetemde natuur, weidsheid en rust.

DE DYNAMIEK

■ Een wandeling naar de oostpunt van het eiland, de Balg, is een behoorlijke onderneming. De tocht wordt bovendien steeds langer, omdat het eiland aan de oostkant groeit. De Balg is een van de jongste natuurgebieden van Nederland. Maar één of twee plantensoorten houden het vol in deze woeste wereld van stuivend zand. Zeehonden voelen zich er wel op hun gemak. Je kunt hier zowel de gewone als de grijze zeehond zien. Tijdens stormen staat de Balg helemaal onder water. De zee laat hierbij van alles achter. Hierdoor is de Balg de beste plek op het eiland om schelpen te zoeken.

DE SOORTENRIJKDOM

■ Aan de zuidkant van Schiermonnikoog ligt bij laagwater een uitgestrekte wadvlakte. De slikkerige bodem heeft een zilte geur. Toch zit de bodem

boordevol leven. Zo ver het oog reikt zie je bruine slietjes liggen. Het zijn de uitwerpselen van de wadpier. Onder ieder hoopje woont een worm in de grond. Ook veel schelpen voelen zich thuis op de slikkerige bodem: kokkels, nonnetjes, slijkgapers, mosselen en Japanse oesters. Als de vloed de vlakte onder water zet, zwemmen krabben, garnalen en kleine vissen de wadplaten op. Bij de Jachthaven worden van april tot en met oktober regelmatig excursies op het wad gegeven.

DE VOEDSELRIJKDOM

■ De wadvlakte trekt met haar miljoenen wormen, schelpen en garnalen massaal vogels aan. Regelmatig zie je boven het wad wolken van duizenden vogels heen en weer vliegen. Voor vogels die broeden rond de poolcirkel en overwinteren in West Afrika vormt het wad twee keer per jaar een onmisbare tussenstop. Met laag water zoeken de vogels met hun snavel in de weke modder naar diertjes. Als het water stijgt kunnen ze hun voedsel niet meer bereiken. De vogels zoeken dan hoogwatervluchtplaatsen (hvp) op om uit te rusten. Kanoeten, bonte strandlopers, rosse grutto's en bontbekplevieren zijn van dichtbij te bewonderen.

Wie kan mij het laten zien?

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

■ Hèt startpunt voor een bezoek aan het Nationaal Park Schiermonnikoog is het bezoekerscentrum. Het centrum biedt een breed scala aan natuurexcursies onder leiding van professionele gidsen en boswachters van Natuurmonumenten. De expositie in het bezoekerscentrum geeft u een eerste kennismaking met de variëteit aan landschappen die het eiland rijk is. Ook zijn er diverse kleinere thematentoonstellingen te bezoeken. www.np-schiermonnikoog.nl

NATUUREXCURSIES

In het Nationaal Park Schiermonnikoog is van alles te ontdekken en te beleven: de paarsbloeiende kwelder, het eindeloze strand, orchideeënrijke velden in de duinen en natuurlijk de oesters, kokkels en mosselen van het wad. Er zijn talloze mogelijkheden om te genieten van de prachtige natuur van het eiland.

- Activiteiten:
- Wadexcursie: loop mee over de bodem van de zee en maak kennis met haar bewoners.
 - Vogelexcursie: Schiermonnikoog is start- en landingsplaats van een veelheid aan vogelsoorten. Van piepkleine goudhaantjes in de herfst in het denbos tot de imposante lepelaars in het voorjaar op de kwelder.
 - Broedvogelexcursie: Van 15 april tot 15 juli is de Oosterkwelder afgesloten voor het publiek. De broedende vogels hebben dan zoveel mogelijk rust nodig. Toch is het mogelijk om met de boswachter de meeuwenkolonie te bezoeken.
 - Jutterstocht: op zoek naar schatten die bij tij en ontij aanspoelen op het Noordzeestrand.
- Informatie en reserveren: www.np-schiermonnikoog.nl / www.vvvschiermonnikoog.nl

STRANDRITTEN

- Huifkar: met paard en wagen rijdt u over kwelder, Rif en Westerstrand. Onderweg krijgt u verhalen te horen over wat u onderweg tegenkomt. www.harthoornhuifkarren.nl
- Eilander Balgexpres: Een unieke gelegenheid om de meest oostelijke punt van het eiland te gaan bekijken: de Balg. Geniet van de uitgestrektheid van

het landschap, ga op zoek naar de mooiste schelpen en kijk uit naar een groep zeehonden op de zandbank. www.eilanderbalgexpres.nl

BOOTTOCHTEN

■ Een aantal schepen verzorgt verschillende wadtochten waar bij laagwater op de banken over de zeebodem kan worden gelopen. Ook zijn er tochten naar zeehondenbanken. Bij gunstig tij kun je waddenhoppen naar Ameland. www.vvvschiermonnikoog.nl

FIETS EN WANDELROUTES

■ Bij de VVW en het bezoekerscentrum zijn verschillende fiets- en wandelroutes beschikbaar, tevens zijn kaarten van het eiland te koop. www.vvvschiermonnikoog.nl / www.np-schiermonnikoog.nl

MUSEA

- Bezoekerscentrum Nationaal Park Schiermonnikoog: een kennismaking met de landschappen en natuur van het eiland.
- Schelpenmuseum paal 14: een bijzondere verscheidenheid van schelpen van de Noordzee en uit exotische streken.
- Bunkermuseum Schlei: Schiermonnikoog tijdens WOII

BENIEUWD NAAR DE VASTE WAL:

■ Neem dan een kijkje bij museum 't Fiskershúske in Moddergat. In dit bijzondere openluchtmuseum worden de herinneringen aan de verdwenen kustvisserij en de visserscultuur levend gehouden. Kijk voor meer informatie op: www.museum-moddergat.nl

ONS WERELDERFGOED WADDENZEE Beleef het op Schiermonnikoog

VOOR MEER INFORMATIE

over de Waddenzee Werelderfgoed en Schiermonnikoog:

Website: www.waddenzee-werelderfgoed.nl

'The Wadden Sea, Das Wattenmeer, De Waddenzee - Unesco World Heritage Site'

@WerelderfgoedWZ

Website regio: www.np-schiermonnikoog.nl en www.vvvschiermonnikoog.nl

Deze flyer is ontwikkeld voor het gehele Nederlandse, Duitse en Deense Waddengebied. Van de onderstaande Nederlandse regio's zijn folders beschikbaar:

- Ameland
- Schiermonnikoog
- Texel
- Vlieland
- Terschelling
- Kop van Noord Holland
- Friese Waddenkust
- Waddenland – Lauwersmeer
- Groninger Waddenkust

HET WERELDERFGOED WADDENZEE

Onze Waddenzee is een natuur-Werelderfgoed!

De Werelderfgoedstatus is de hoogst mogelijke erkenning die een natuurgebied ten deel kan vallen – de Nobelprijs voor de Waddenzee. Deze status wordt toegekend door UNESCO, de organisatie van de VN voor onderwijs, wetenschap en cultuur. De Waddenzee kreeg de status op grond van haar "bijzondere universele waarde".

Alleen de beste en meest unieke gebieden op onze planeet worden op de beroemde UNESCO Werelderfgoedlijst gezet. De Serengeti bijvoorbeeld maar ook de Galapagos Eilanden, de Grand Canyon en het Great Barrier Reef. Zij zijn wereldwijd van zo'n grote betekenis dat ze met recht "erfgoed van de wereld" worden genoemd. Om ervoor te zorgen dat huidige en toekomstige generaties het unieke karakter, de diversiteit en schoonheid van de Waddenzee ook kunnen ervaren, moeten we onze uiterste best doen om haar te behouden!

WAT IS ER ZO BIJZONDER, UNIVERSEEL EN WAARDEVOL AAN DE WADDENZEE?

DE NOG VRIJWEL INTACTE NATUUR

De Waddenzee is het grootste wildernisgebied in het dichtbevolkte Midden-Europa. De natuur is grotendeels onbedorven zodat je vandaag de dag nog steeds de ononderbroken, natuurlijke processen kunt gadeslaan waardoor zandbanken, duineilanden, kreken, geulen, kwelders (1) en andere natuurlijke vormen ontstaan.

DE VOORTDURENDE DYNAMIEK

De Waddenzee is een rusteloos landschap. Wind en water zijn de bepalende elementen, getijden en stormvloedten zorgen voor een enorme dynamiek. Wadden, prielen, duinen (2), kwelders – ze worden steeds weer opnieuw gevormd. In de Waddenzee kun je een landschap voor je ogen zien ontstaan!

DE ENORME SOORTENRIJKDOM

De Waddenzee is een leefgebied voor fascinerende organismen in alle soorten en maten – van wormen, schelpdieren, krabben, vissen en vogels tot zoogdieren (3) toe. Bij elkaar leven hier meer dan 10.000 soorten planten en dieren.

HET ENORME VOEDSELAANBOD

De Waddenzee is uiterst vruchtbaar en productief, wat resulteert in ongekend hoge aantallen wadpieren, wadslakken, schelpdieren, vissen en vogels. Biodiversiteit op wereldschaal is afhankelijk van de Waddenzee. De rijkdom aan lokale soorten is cruciaal tijdens de vogeltrek. Elk voor- en najaar doen tussen de 10 en 12 miljoen trekvogels het Werelderfgoedgebied aan op weg naar hun overwinteringsgebied of zomerverblijf om zich te goed te doen aan al dat voedsel op het wad. (4)

DE HOOGSTE GRAAD VAN BESCHERMING

De Waddenzee geniet de hoogste graad van bescherming (5). Het is een beschermd natuurmonument (NL) en Nationaal Park (D, DK), waar de natuur haar gang kan gaan. Mensen zijn er welkom zolang ze respect tonen voor het gebied. Bescherming en goed beheer zijn voorwaarden om voor een Werelderfgoedstatus in aanmerking te komen. De eerste klas natuurbescherming van de Waddenzee is het resultaat van meer dan 30 jaar gezamenlijke inspanning van Nederland, Duitsland en Denemarken. Eén ondeelbaar ecosysteem – een gezamenlijke verantwoordelijkheid tegenover de wereldgemeenschap.

SCHIERMONNIKOOG LIGT AAN HET WERELDERFGOEDGEBIED!

Het Werelderfgoed Waddenzee is groot en internationaal. Het is het grootste ononderbroken systeem van droogvallende zand- en slikplaten ter wereld en loopt van Den Helder in Nederland via Duitsland tot aan Esbjerg in Denemarken. Deze landen delen samen de eer en verantwoordelijkheid die de status van werelderfgoed met zich meebrengt.

Schiermonnikoog ligt temidden van een bijzonder gebied van wereldbelang!

U kunt ter plaatse het unieke karakter van het Werelderfgoed ervaren.

Een publicatie van Waddenzee Werelderfgoed in samenwerking met Het gemeenschappelijke Waddenzee secretariaat (CWSS), VVV Schiermonnikoog en Nationaal Park van Schiermonnikoog.

Waddenzee Werelderfgoed
Huis voor de Wadden
Ruiterskwartier 121A
8911 BS Leeuwarden
Nederland
s.dehaan@waddenzee.nl
www.waddenzeewerelderfgoed.nl

Redactie: Sjon de Haan en Lianne Lijzenga (Waddenzee Werelderfgoed)
Ontwerp: NORDNORDWEST.com

Foto's: Adam Schnabler/LKN-SH, Martin Stock/LKN-SH en en Cynthia Borrás

Gedrukt op FSC papier.
Juni 2015

Deze publicatie is mede gefinancierd door het
PROWAD – Protect & Prosper Interreg IVB project

www.prowad.org

